

Mannerheim (Muistelmat II, s. 368-369):

”Jos olisin voinut pitää pääministeri Churchillin vetoomusta yksinomaan Englannin taholta lähteneenä aloitteena, olisin hänen ymmärtämykseensä ja vaiteliaisuuteensa luottaen voinut vastata siihen avoimemmassa ja täsmällisemmässä muodossa. Tämä oli vallitsevien olosuhteiden vuoksi valitettavasti mahdotonta, koska meidän täytyi edellyttää, että brittien aloite oli venäläisten taholta harjoitetun painostuksen tulos – mikä sittemmin onkin käynyt ilmi Churchillin muistelmissa – ja että kehotuksen lähettäjät olivat velvollisia antamaan Moskovalle tiedon hallituksen ja minun vastaukseni sisällöstä. En niin ollen voinut saattaa mr Churchillin tiedoksi jo 6. lokakuuta tekemääni ja joukoille käskyn muodossa ilmoittamaani päätöstä, jonka mukaan eteneminen oli keskeytettävä heti niiden vallattua Karhumäen, minkä välittömään läheisyyteen ne jo olivat ehtineet. Senlaatuinen ilmoitus olisi tehnyt viholliselle mahdolliseksi irrottaa joukkoja yhdeltä tai useammalta rintamanosalta ja muodostaa uusia hyökkäyspainopisteitä muille kaistoille.

Ensimmäinen edellytys, jonka pohjalla sodasta olisi ehdotuksen mukaisesti voitu ajatella 'de facto' luovuttavan, olisi tietenkin ollut se, että venäläiset olisivat sitoutuneet luopumaan Suomea vastaan kohdistetuista hyökkäysluonteisista sotatoimista, mutta vaikka sellainen sitoumus olisi annettukin, me tuskin olisimme voineet luottaa siihen, että vihollinen olisi jättänyt käyttämättä suunnitelmistamme saamiaan tietoja hyväksi pettääkseen meitä, aiheuttaakseen meille vaikeuksia ja kylvääkseen hajaannusta meidän ja saksalaisten välille. Sitä paitsi oli täysi syy olettaa, että saksalaiset olisivat voineet siepata sähkösanainvaihdon ja muillakin keinoin saada tietoonsa, mitä oli tekeillä. Suomen taholta tehty, neuvostohallitusta tyydyttävä sitoumus olisi varmasti saanut saksalaiset puuttumaan asiaan ja tekemään vastavetoja, ja heistähän olimme jo taloudellisestikin täysin riippuvaisia. Toistaiseksi meillä ei siis ollut riittävää toimintavapautta voidaksemme noudattaa pääministeri Churchillin kehotusta luopua sodasta.”

The Memoirs of MARSHAL MANNERHEIM (E. P. DUTTON & COMPANY, INC, NEW YORK. 1954)

pp. 436-437

If I could have regarded Mr. Churchill's message as being sent on purely British initiative I would, trusting to his understanding and discretion, have replied more openly and in a more detailed manner. But as things were, this was unfortunately impossible. We had to assume that the British measure was the result of Russian pressure, which was later confirmed by Churchill in his memoirs, and that he was obliged to inform Moscow of the government's and my own answer. I could, therefore, not inform Mr. Churchill of my decision of October 6th, which had already been issued in the form of an order to the troops, to halt the advance as soon as Karhumäki, in the immediate vicinity of which they stood, was occupied. Information of this kind would have enabled the enemy to release troops from other sectors for new offensives.

Before taking a decision to disengage ourselves from the war, an agreement on the part of the enemy to refrain from hostile operations against Finland would have been necessary. And even if such an undertaking had been given, it would have been difficult to feel convinced that the Russians would not use their knowledge of our plan to deceive us, create difficulties, and attempt to sow dissension between us and the Germans. There was, besides, every reason to suppose that the Germans would be able to tap the telegraphic correspondence, or discover what was going on by other means. A Finnish declaration of such a nature as to satisfy the Soviet Union would undoubtedly have resulted in counter-measures on the part of the Germans, upon whom we were already economically completely dependent. We had not yet sufficient freedom of action to make use of Mr. Churchill's request that we disengage ourselves from the war.